

MAGNATII MASS-MEDIEI

In fiecare zi, milioane de oameni cauta in ziare si in alte surse mass-media informatii si divertisment. Insa, acestea au fost adesea controlate de diversi magnati - care au fost acuzati de manipularea surselor de informare — si opinia publica — pentru propriile scopuri.

Ziarele au fost primul mijloc de informare de larga audienta. Acestea au aparut in secolul al XVII-lea, iar in secolul al XIX-lea cele mai respectate, precum The Times in Marea Britanie, exercitau o influenta puternica asupra clasei mijlocii educate care forma "opinia publica".

Mai tarziu, un sistem de invatamant imbunatatit si alte progrese au creat prima audienta larga a presei scrise. Ziarele care sa satisfaca cerintele publicului cititor au aparut in SUA in anii 1870 si 20 de ani mai tarziu in Marea Britanie.

In locul paginilor cu texte inghesuite, acestea aveau titluri mari, articole scurte si multe ilustratii. Contineau cazuri de senzatie, intamplari socante, campanii si expuneri - dezvaluiri ale ticalosiilor si defectelor morale, in special in randurile celor bogati, puternici si moderni - pentru a-si pastra audienta. Desi adesea controlata de persoane instarite, aceasta noua presa populara lua in considerare punctul de vedere al "omului obisnuit".

Primul ziar de scandal popular a fost Detroit Evening News (1875), publicat de Edward Wyllis Scripps (1854-1926). Principalii sai rivali erau Joseph Pulitzer (1847-1911) si, din anii 1880, William Randolph Hearst. Competitia pentru atragerea cititorilor a devenit atat de intensa, incat reporterii deformau adesea in mod deliberat realitatea, calomniau oameni cinstiti si declansau temeri politice - trasaturi ale "jurnalismului de scandal" care au creat probleme inca de pe atunci.

In Marea Britanie primii magnati ai mass-media au fost Alfred Harmsworth si fratele sau Harold, in 1888 au fondat saptamanalul Answers (Raspunsuri), adresat clasei muncitoare, combinand articole usoare cu relatari competitionale. In 1896, prin Daily Mail fratii Harmsworth au introdus stilul cotidianelor continuand titluri mari si imagini. Mai tarziu, Alfred Harmsworth a infiintat Weekly Dispatch, London Evening News si The Times. Astfel, Harmsworth detinea nu doar ziarele populare ci si primul ziar "de calitate". El a primit titlul nobiliar de Lord Northcliffe, si a devenit un personaj puternic si influent.

Dupa moartea lui Northcliffe, in 1922, ziarele au fost preluate de fratele sau, care conducea deja Daily Mirror si Sunday Pictorial. Harold Harmsworth a fost de asemenea

ridicat la grad nobiliar ca Lord Rothermere, si a fondat o "dinastie" inca puternica in anii 1990.

Baronii presei

In anii 1920, obiceiul de a acorda marilor proprietari de ziare titluri nobiliare a facut ca lumea sa-i numeasca "baroni ai presei". Principalul rival al lui Rothermere in aceasta perioada a fost Max Aitken, un milionar canadian devenit cunoscut sub numele de Lord Beaverbrook. Imperiul ziarelor acestuia a ajuns la dimensiuni impresionante Incepand cu anii 1920, cand a preluat Daily Express si l-a transformat intr-o institutie nationala, impreuna cu Sunday Express si London Evening Standard, insa acesta nu a reusit sa castige cea mai serioasa organizata campanie a sa, pentru Comertul Liber al Imperiului (o "piata comuna" imperiala).

Incepand cu anii 1960, o noua generatie de baroni ai presei au ajuns la putere in Marea Britanie, printre acestia aflandu-se doi "intrusi", Rupert Murdoch si Robert Maxwell. Murdoch (n. 1931) a fost jurnalist inainte de a mosteni doua ziare, Sunday Mail si News, in Australia. Modernizand rapid formula sex-crima-scandal, in curand a preluat alte ziare din Australia. Apoi, in 1969, a obtinut ziarul britanic News of the World, urmat de The Sun in 1970, criticat pentru vulgaritatea sa stridenta, dar avand un succes enorm; acesta a devenit cel mai bine vandut cotidian national.

Despartirea de Fleet Street

In 1981, Murdoch a preluat prestigioasele The Times si The Sunday Times. Dar cea mai mare lovitura a dat-o in 1986, cand si-a mutat ziarele de la sediul lor traditional din Fleet Street la Wapping, in Docklands, Londra. Sfidand puternicele uniuni tipografice, ziaristii de la Wapping isi aranjau in pagini si isi tipureau propriile lor articole. Alte ziare au urmat rapid exemplul lui Murdoch, revolutionand industria. Murdoch a ajuns sa creeze un imperiu american al mijloacelor mass-media in ziare, filme, televiziune si publicare de carti.

Maxwell si The Mirror

In schimb, Robert Maxwell (1923-1991) a inceput ca editor de carti in anii 1950, inainte sa devina proprietar al unui ziar. Nascut in Cehoslovacia, el s-a facut remarcat in armata britanica in timpul celui de-al doilea razboi mondial. Energic, cu o alura robusta, Maxwell a devenit cunoscut ca proprietarul ziarului Daily Mirror, singurul ziar popular care sprijinea Partidul Laburist; fost laburist, membru al parlamentului, Maxwell era exceptia intre ceilalti magnati, care erau toti conservatori.

Actiunile intreprinse de Maxwell au avut mai putin succes incepand cu sfarsitul anilor 1980, desi in 1990 a fondat un nou ziar interesant, The European, in care exploata implicarea Marii Britanii in CE. Dificultatile sale financiare din ce in ce mai mari au avut probabil legatura cu moartea sa misterioasa - a disparut din iahtul sau, iar cadavrul i-a fost gasit mai tarziu in apele oceanului. Curand dupa aceea, s-a constatat ca Maxwell folosisa ilegal fondurile companiei pentru a-si sprijini imperiul si risipise o mare parte din fondurile de pensii ale angajatilor sai. In mod inevitabil, Corporatia Comunicatiilor

Maxwell a dat faliment. Fiii sai, Kevin si Ian, au fost dati in judecata pentru scandalul pensiilor, dar au fost gasiti nevinovati.

In anii 1990, 15 ziare nationale britanice - si 90% din vanzari - erau inca controlate de un gmp de magnati. Unii dintre acestia, cum ar fi Robert Maxwell, pretindeau ca le acorda editorilor libertate deplina, insa era evident ca toate publicatiile "magnatilor" puneau in evi-denta orientarea lor politica. Cu toate acestea, la inceputul anilor '90, scandalul din presa parea sa preocupe publicul mai mult decat concentrarea mijloacelor media in mainile unui numar atat de restrans de persoane.

FAURITORI AI ISTORIEI

William Randolph Hearst (1863-1951) a ridicat jurnalismul senzational pe noi culmi. El a preluat conducerea unui ziar al tatalui, San Francisco Examiner -primul dintr-o serie la nivel national. Si-a atras cititorii nu doar prin relatarea, ci si crearea stirilor. Cel mai celebru exemplu a fost campania promovata de ziarele lui Hearst, care a fortat Statele Unite sa intervina impotriva Spaniei in Cuba. Reporterul de razboi al lui Hearst a telegrafiat din Cuba: **E LINISTE. NICI UN RAZBOI. DORESC SA MA INTORC.**
Raspunsul lui Hearst: **TE ROG SA RAMAI. TU FURNIZEAZA-MI FOTOGRAFIILE IAR EU VOI CREA RAZBOIUL.**